

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ**

**ГРАЂАНСКИ ВОДИЧ КРОЗ НАЦРТ ОДЛУКЕ О БУЏЕТУ
ГРАДА КРАГУЈЕВЦА ЗА 2023. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ

НА ОСНОВУ ЧЕГА СЕ ДОНОСИ БУЏЕТ?

КАКО СЕ ПРИПРЕМА БУЏЕТ И КО УЧЕСТВУЈЕ У БУЏЕТСКОМ ПРОЦЕСУ?

КО СЕ ФИНАНСИРА ИЗ БУЏЕТА?

КАКО СЕ ПУНИ ГРАДСКА КАСА?

ШТА СУ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА БУЏЕТА?

КОЈИ СУ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ГРАДСКОГ БУЏЕТА?

НА ШТА СЕ ТРОШЕ ЈАВНА СРЕДСТВА?

ШТА СУ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ БУЏЕТА?

КАКО СЕ ИСКАЗУЈУ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ У БУЏЕТУ?

НАЈЗНАЧАЈНИЈИ КАПИТАЛНИ ПРОЈЕКТИ

ГДЕ МОЖЕТЕ ПРОНАЋИ БУЏЕТ ГРАДА КРАГУЈЕВЦА?

УВОДНА РЕЧ

Буџет града је правни документ који утврђује план прихода и примања и расхода и издатака града за буџетску, односно календарску годину.

То значи да овај документ представља предвиђање колико ће се новца од грађана и привреде у току једне године прикупити и на који начин ће се тај новац трошити.

Из градског буџета се током године плаћају све обавезе локалне самоуправе. Исто тако у буџет се сливају приходи из којих се подмирују те обавезе.

Градоначелник и локална управа спроводе градску политику, а главна полуга те политике је управо буџет града.

Приликом дефинисања овог, за град Крагујевац најважнијег документа, руководи се законским оквиром и прописима, стратешким приоритетима развоја и другим елементима.

Реалност је таква да постоје велике разлике између жеља и могућности, тако да креирање буџета подразумева утврђивање приоритета и прављење компромиса.

Током извршења буџета може доћи до одступања од планираног, услед непредвиђених околности или реализације прихода у мањем обиму од иницијално планираних, што последично утиче на финансирање планираних активности и пројеката.

НА ОСНОВУ ЧЕГА СЕ ДОНОСИ БУЏЕТ?

- Закони и прописи

Закон о буџетском систему,

Закон о локалној самоуправи,

Закон о финансирању локалне самоуправе,

Упутство Министарства финансија за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2023. годину са пројекцијом за 2024. и 2025. годину,

Посебни прописи којима су утврђене надлежности ЈЛС.

- стратешки циљеви развоја Града,
- акциони планови за поједине области,
- процене кретања најважнијих група прихода,
- потребе буџетских корисника,
- остварење прошлогодишњег буџета,
- започети пројекти из ранијих година,
- преузете обавезе по кредитима и репрограмима.

КАКО СЕ ПРИПРЕМА БУЏЕТ И КО УЧЕСТВУЈЕ У БУЏЕТСКОМ ПРОЦЕСУ?

Припрема и доношење буџета је Законом уређен процес, са унапред познатим одговорностима учесника и редоследом, то јест, календаром активности, а крајњи рокови за реализацију активности су следећи:

1. август - локални орган управе надлежан за финансије доставља упутство за припрему буџета директним корисницима буџетских средстава;

1. септембар - директни корисници средстава буџета локалне власти достављају предлог финансијског плана (у које су инкорпорирани предлози индиректних корисника буџетских средстава) локалном органу управе надлежном за финансије;

15. октобар - локални орган управе надлежан за финансије доставља нацрт одлуке о буџету градском већу;

1. новембар – Градско веће доставља предлог одлуке о буџету скупштини локалне власти;

20. децембар - скупштина локалне власти доноси одлуку о буџету;

25. децембар - локални орган управе надлежан за финансије доставља министру одлуку о буџету локалне власти.

У процесу израде буџета учествују Скупштина града, Градоначелник, заменик градоначелника, помоћници градоначелника, Градско веће, градске управе, предшколске установе, месне заједнице, установе културе, туристичка организација, остале јавне установе, јавна предузећа, грађани и њихова удружења, основне и средње школе, здравствене установе и други корисници јавних средстава.

КО СЕ ФИНАНСИРА ИЗ БУЏЕТА?

Директни корисници буџетских средстава

- Скупштина града,
- Градоначелник,
- Градско веће,
- Локални омбудсман,
- Градско правобранилаштво,
- Градска управа за друштвене делатности,
- Градска управа за послове органа Града,
- Градска управа за развој и инвестиције,
- Градска управа за комуналне послове,
- Градска управа за имовинске послове, урбанизам, изградњу и озакоњење,
- Градска пореска управа,
- Градска управа за финансије и јавне набавке,
- Градска управа за људске ресурсе и заједничке послове,
- Градска управа за прописе,
- Градска управа за инспекцијске послове и комуналну милицију.

Индиректни корисници буџетских средстава

- Установе културе: Народна библиотека „Вук Караџић“, „Позориште за децу“, Спомен парк „Крагујевачки октобар“, Завод за заштиту споменика културе, Народни музеј, Књажевско српски театар, Установа Дом омладине „Крагујевац“, Музички центар, Историјски архив Шумадије, Установа културе „Кораци“, Центар за неговање традиционалне културе „Абрашевић“;
- Центар за образовање;
- Предшколска установа „Нада Наумовић“;
- Предшколска установа „Ђурђевдан“;
- Градска туристичка организација;
- Центар за развој услуга социјалне заштите “Кнегиња Љубица”;
- 78 месних заједница.

Остали корисници буџетских средстава (који се не финансирају у потпуности из буџета)

- образовне институције (23 основне школе, 10 средњих школа, 17 приватних вртића);
- здравствене установе (Завод за хитну медицинску помоћ, Завод за стоматологију, Дом здравља Крагујевац, Завод за здравствену заштиту радника, Институт за јавно здравље);
- социјалне установе (Центар за социјални рад „Солидарност“, Црвени крст, прихватилишта);
- јавно комунална предузећа: ЈКП „Шумадија“, ЈКП „Водовод и канализација“, ЈКП „Нискоградња“;
- јавна предузећа: ЈП „Урбанизам“, ЈП „Путеви“, Јавно стамбено предузеће „Крагујевац“;
- привредна друштва: Друштво са ограниченом одговорношћу за туризам, угоститељство и сајамске манифестације „Шумадија сајам“, ПД „Радио телевизија Крагујевац“, ПД „Центар за стрна жита“, Бизнис иновациони центар, Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља, СПД ФК „Раднички 1923“, СПД „Раднички“, СПД Женски фудбалски клуб „Раднички 1923“, Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом Шумадија, Привредно друштво еКГ InfoData;
- корисници дотација (организације и удружења грађана у области културе, социјалне и здравствене заштите, спортске и сличне организације чије се активности или пројекти могу финансирати из буџета, у складу са прописима који уређују ове области).

КАКО СЕ ПУНИ ГРАДСКА КАСА?

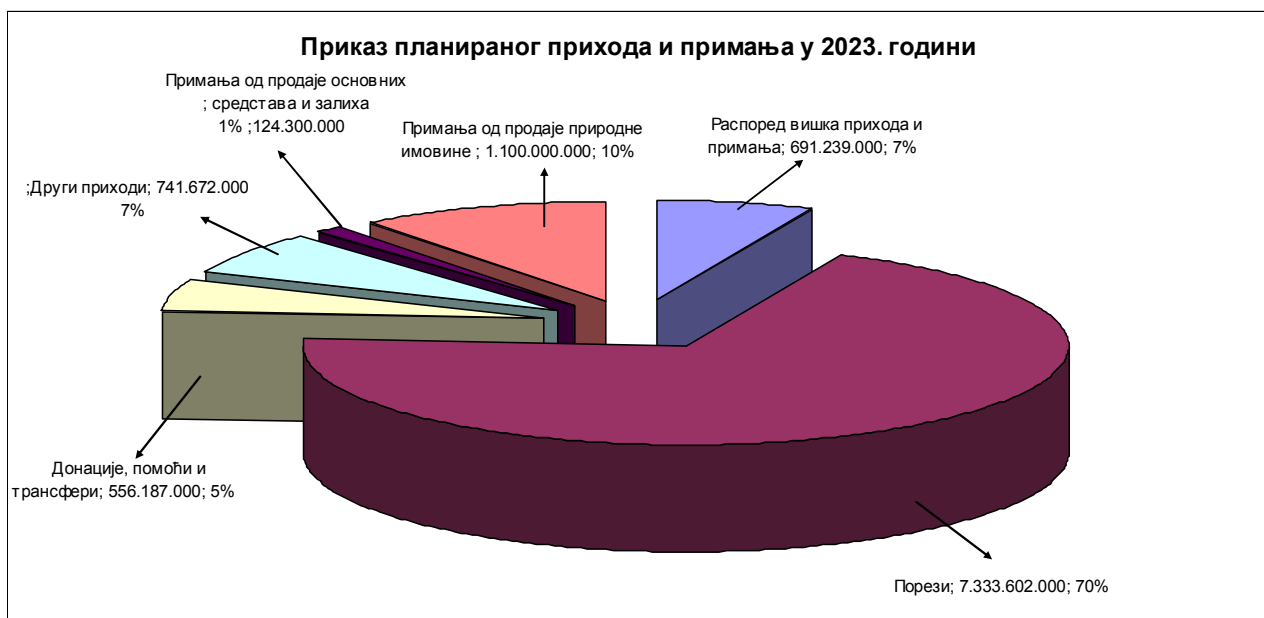
Укупно планирани приходи и примања буџета града Крагујевца за 2023. годину износе **10.547.000.000** динара.

Одлуком о буџету града Крагујевца за 2023. годину планирана су средства из буџета града у износу од 9.700.000.000 динара и чине 92% укупног буџета, док су средства из осталих извора финансирања планирана у износу од 847.000.000 динара и чине 8% укупног буџета.

Планирани износ прихода и примања за 2023. годину чини оквир јавне потрошње у тој буџетској години.

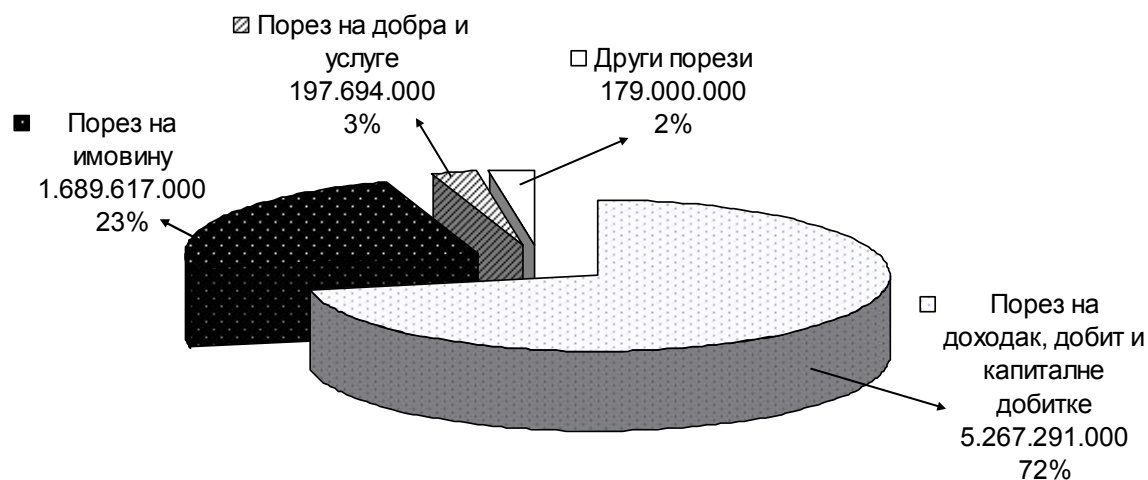
ШТА СУ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА БУЏЕТА?

У 2023. години очекује се прилив, Одлуком о буџету, предвиђених прихода и примања буџета града Крагујевца, у укупном износу од **9.855.761.000** динара, док су пренета средства из ранијих година планирана у износу од **691.239.000** динара.

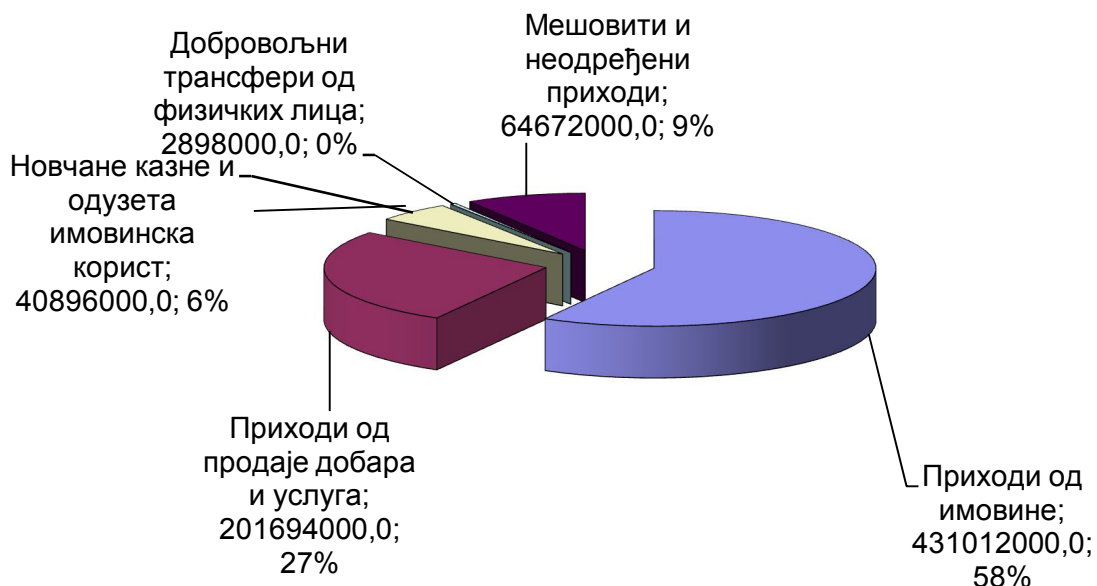
Порески приходи су врста јавних прихода који се прикупљају обавезним плаћањима пореских обвезника без обавезе извршења специјалне услуге заузврат. Ова врста прихода чини највећи прилив средстава у буџет Града и њихова наплата се очекује у износу од 7.333.602.000 динара, што је учешће од 70% у укупном буџету. Највеће учешће од пореских прихода има порез на зараде, који се плаћа према пребивалишту запосленог и граду припада 77% (остатак припада буџету републике). У остале пореске приходе које наплаћује Пореска управа Републике Србије, који се остварују на територији јединице локалне самоуправе и Република их, у складу са законом, уступа Граду спадају: порез на приходе од самосталних делатности, на приходе од пољопривреде и шумарства, непокретности, давања у закуп покретних ствари, порез на наслеђе и поклон, порез на пренос апсолутних права. Затим, порез на имовину, накнаде и таксу за истицање фирме, које наплаћује локална пореска администрација.

Структура планираних пореских прихода у 2023. години

Други приходи су врста јавних прихода који се наплаћују правним и физичким лицима за коришћење јавних добара (наканаде), пружање одређене јавне услуге (таксе), због кршења уговорних или законских одредби (казне и пенали), мешовити и неодређени приходи, као и приходи који се остваре употребом јавних средстава.

Структура планираних Других прихода у 2023. години

Донације и трансфери

- **Донације** су наменски бесповратан приход који се остварује на основу писаног уговора између даваоца и примаоца донације.

- **Трансфери** подразумевају пренос средстава од нивоа Републике Србије локалном нивоу власти. Могу бити **наменски** (за тачно утврђене намене) и **ненаменски** (није им унапред утврђена намена, те се могу, у складу са законом, користити за било које сврхе).

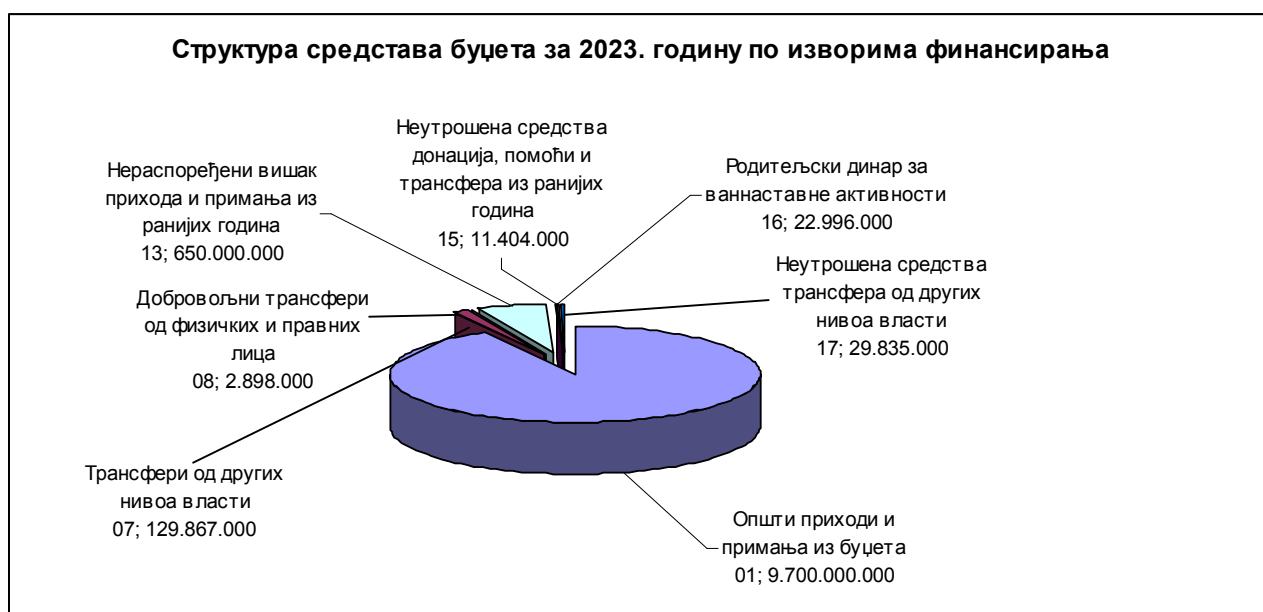
Примања од продаје нефинансијске имовине се остварују продајом непокретности и покретних ствари у власништву Града.

Пренета средства из ранијих година представљају вишак прихода који су остварени а нису потрошени у претходној буџетској години.

КОЈИ СУ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ГРАДСКОГ БУЏЕТА?

Структура средстава буџета, према изворима финансирања, показује основу њиховог остварења, то јест, одакле долази новац (редовна наплата, прописана посебним законима или одлукама, уплате по основу уговора са донаторима и другим уговорима, као и решењима републичких органа о трансферу (преносу) средстава и др).

Општи приходи и примања буџета (извор 01), најзначајнији су извор средстава буџета јер су најобимнији, а по динамици сливања у буџет најредовнији.

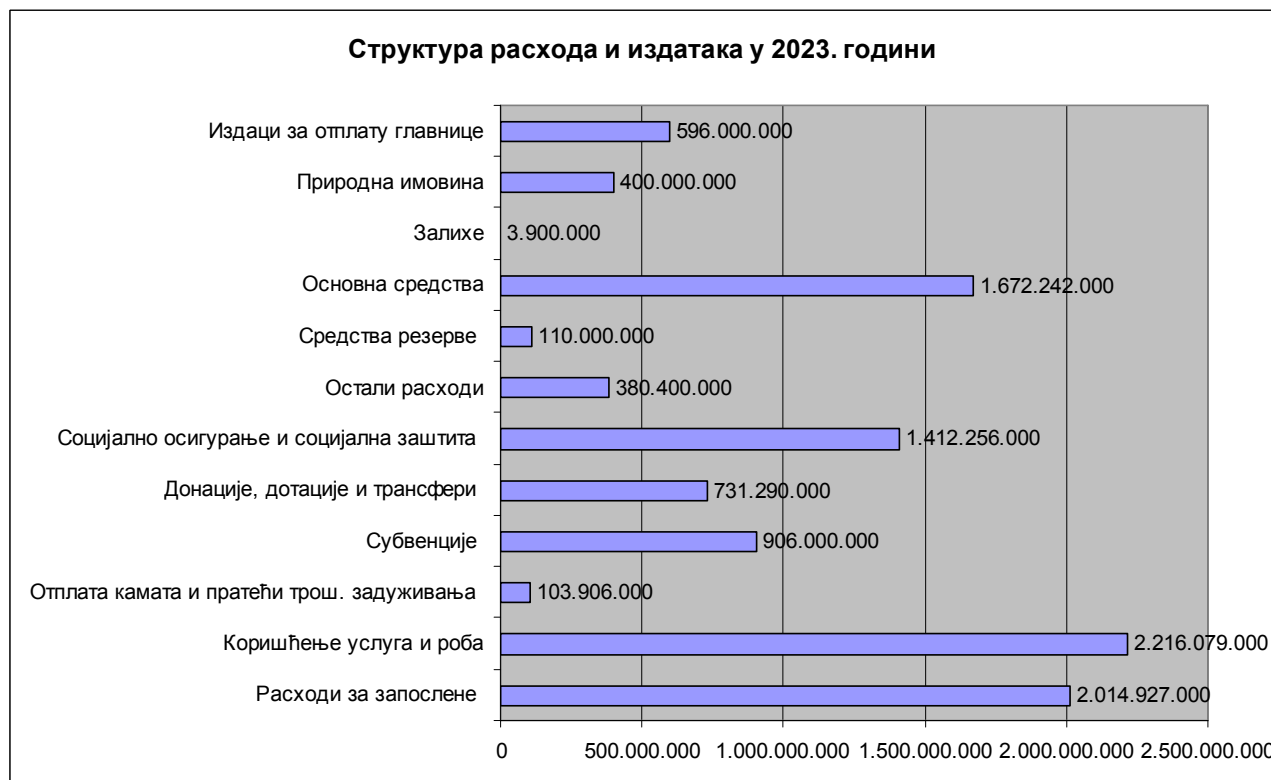
НА ШТА СЕ ТРОШЕ ЈАВНА СРЕДСТВА?

Буџет мора бити у равнотежи, што значи да расходи морају одговарати приходима. Укупни планирани расходи и издаци у 2023. години износе 10.547.000.000 динара.

Расходи представљају све трошкове града за плате буџетских корисника, набавку роба и услуга, субвенције, дотације и трансфере, социјалну помоћ и остале трошкове.

Издаци представљају трошкове изградње или инвестиционог одржавања већ постојећих објеката, набавку земљишта, машина и опреме, неопходне за рад буџетских корисника и трошкове за отплату главнице кредита.

ШТА СУ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ БУЏЕТА?

Расходи за запослене представљају све трошкове за запослене, како у управи тако и код буџетских корисника.

Коришћење роба и услуга обухвата сталне трошкове, путне трошкове, услуге по уговору, специјализоване услуге, трошкове материјала и текуће поправке и одржавање.

Дотације и трансфери су трошкови које локална самоуправа има за исплату институцијама које су у примарној надлежности републичког нивоа власти као што су школе, социјалне установе, здравствене установе.

Остали расходи обухватају дотације невладиним организацијама, порезе, таксе, новчане казне.

Субвенције се одобравају јавним предузећима, привредним друштвима, приватним предузећима и пољопривредним произвођачима.

Социјална заштита обухвата све трошкове исплате социјалне помоћи за различите категорије грађана.

Буџетска резерва представља средства која се распоређују за непланиране или недовољно планиране сврхе или у случају ванредних околности.

Капитални издаци су трошкови за изградњу нових објеката, инвестиционо одржавање постојећих објеката, набавку опреме, машина, земљишта и слично.

КАКО СЕ ИСКАЗУЈУ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ У БУЏЕТУ?

Расходи и издаци морају се исказивати на законом прописан начин односно морају се исказивати:

- **по функционалној класификацији** - која показује расподелу расхода и издатака по функционалној намени за одређене области јавне потрошње;

- **по основној намени** - која показује за коју врсту трошка се средства издвајају;

Екон. клас.	Врсте расхода и издатака	Износ у динарима	Структура (%)
41	Расходи за запослене	2.014.927.000	19,10
42	Коришћење услуга и роба	2.216.079.000	21,00
44	Отплата камата и пратећи трошкови задуживања	103.906.000	1,00
45	Субвенције	906.000.000	8,59
46	Донације, дотације и трансфери	731.290.000	6,94
47	Социјално осигурање и социјална заштита	1.412.256.000	13,39
48	Остали расходи	380.400.000	3,60
49	Средства резерве	110.000.000	1,04
4	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	7.874.858.000	74,66
51	Основна средства	1.672.242.000	15,84
52	Залихе	3.900.000	0,04
54	Природна имовина	400.000.000	3,80
5	ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ	2.076.142.000	21,55
61	Отплата главнице	596.000.000	5,65
6	ИЗДАЦИ ЗА ОТПЛАТУ ГЛАВНИЦЕ	596.000.000	5,65
	УКУПНО	10.547.000.000	100,00

-по организационој класификацији - која приказује расходе и издатке по корисницима буџетских средстава (директним и индиректним) што показује организацију рада Града;

у динарима

Раздео/ глава	Назив буџетског корисника	Износ у динарима	% учешћа
1	Скупштина града	75.640.000	0,72
2	Градоначелник	38.094.000	0,36
3	Градско веће	18.670.000	0,18
4	Локални омбудсман	12.200.000	0,12
5	Градско правобранилаштво	23.400.000	0,22
6	Градска управа за друштвене делатности	4.175.964.000	39,59
	- директан корисник	2.491.696.000	23,64
	- индиректни корисници	1.684.268.000	15,95
6.1	Установе културе	630.857.000	5,98
6.2	Центар за образовање	81.538.000	0,77
6.3	Предшколска установа "Нада Наумовић"	430.761.000	4,08
6.4	Предшколска установа "Ђурђевдан"	400.000.000	3,79
6.5	Центар за развој услуга социјалне заштите "Кнегиња Љубица"	79.612.000	0,75
6.6	Месне заједнице	61.500.000	0,58
7	Градска управа за послове органа Града	124.801.000	1,18
8	Градска управа за развој	1.730.983.000	16,41
	- директан корисник	1.688.015.000	16,00
	- индиректни корисници	42.968.000	0,41
8.1	Градска туристичка организација	42.968.000	0,41
9	Градска управа за комуналне послове	2.081.061.000	19,73
10	Градска управа за имовинске послове, урбанизам, изградњу и озакоњење	670.000.000	6,35
11	Градска пореска управа	103.633.000	0,98
12	Градска управа за финансије и јавне набавке	1.084.012.000	10,28
13	Градска управа за људске ресурсе и заједничке послове	241.680.000	2,29
14	Градска управа за прописе	16.832.000	0,16
15	Градска управа за инспекцијске послове и комуналну милицију	150.030.000	1,43
	УКУПНО	10.547.000.000	100,00

- по програмској класификацији - која показује колико се троши за извршавање основних надлежности и стратешких циљева Града;

у динарима

Шифра програма	Назив програма	Укупна средства	Структура укупних средстава (%)
1101	Програм 1 - Становање, урбанизам и просторно планирање	61.000.000	0,58
1102	Програм 2 - Комуналне делатности	914.658.000	8,67
1501	Програм 3 - Локални економски развој	49.821.000	0,47
1502	Програм 4 - Развој туризма	42.968.000	0,41
0101	Програм 5 - Пољопривреда и рурални развој	70.620.000	0,67
0401	Програм 6 - Заштита животне средине	12.500.000	0,12
0701	Програм 7 - Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура	777.000.000	7,37
2002	Програм 8 - Предшколско васпитање	1.348.761.000	12,79
2003	Програм 9 - Основно образовање	422.000.000	4,00
2004	Програм 10 - Средње образовање	245.000.000	2,32
0902	Програм 11 - Социјална и дечија заштита	1.108.158.000	10,51
1801	Програм 12 - Здравствена заштита	61.750.000	0,59
1201	Програм 13 - Развој културе и информисања	743.057.000	7,05
1301	Програм 14 - Развој спорта и омладине	97.903.000	0,93
0602	Програм 15 - Опште услуге локалне самоуправе	4.349.700.000	41,24
2101	Програм 16 - Политички систем локалне самоуправе	132.404.000	1,26
0501	Програм 17 - Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије	109.700.000	1,04
УКУПНО		10.547.000.000	100,00

НАЈЗНАЧАЈНИЈИ КАПИТАЛНИ ПРОЈЕКТИ

Шифра програма	Шифра ПА/ пројекат	Назив пројекта	Укупно процењена вредност пројекта	Период реализације	Планирана средства по годинама		
					2023.	2024.	2025.
Раздео 8 - Градска управа за развој и инвестиције							
0602	0001	Реконструкција фасада	400.000.000	2022-2025.	100.000.000	100.000.000	100.000.000
0602	5002	Изградња Трга Војводе Радомира Путника	390.000.000	2022-2023.	350.000.000		
0602	5001	Уређење Војне болнице	39.900.000	2022-2023.	15.000.000		
0602	5003	Изградња месне заједнице и амбуланте у Белошевцу	11.500.000	2023-2024.	6.500.000	5.000.000	
0602	0002	Санација месних заједница	45.000.000	2023-2025.	15.000.000	15.000.000	15.000.000
1102	0001	Постављање јавне расвете	50.000.000	2023-2025.	15.000.000	15.000.000	20.000.000
1102	0002	Изградња микро тргова	45.000.000	2023-2025.	15.000.000	15.000.000	15.000.000
1102	0008	Изградња и реконструкција водоводне и канализационе мреже	801.500.000	2022-2025.	230.000.000	245.000.000	248.000.000

0701	0002	Изградња нових улица	450.000.000	2023-2025.	120.000.000	180.000.000	150.000.000
0701	5001	Друмско пешачки мост преко Бресничког потока	45.000.000	2023.	45.000.000		
2002	0002	Изградња обданишта	60.000.000	2023	60.000.000		
2002	5001	Санација вртића "Бубамара"	10.000.000	2023.	10.000.000		
2002	5002	Претварање учитељског дома у вртић у Драчи	5.000.000	2023.	5.000.000		
1201	5003	Реконструкција летњег амфитеатра и фасаде дечијег одељења Народне библиотеке "Вук Караџић"	10.600.000	2023.	10.600.000		
1201	5001	Изградња депоа Историјског архива Шумадија	22.000.000	2023.	22.000.000		
1201	5002	Реконструкција објекта Легат Љубице Филиповић	6.500.000	2023.	6.500.000		
1301	0001	Реконструкција и изградња дечијих игралишта	75.000.000	2023-2025.	25.000.000	25.000.000	25.000.000
0501	5001	Енергетска санација ОШ "Драгиша Луковић Шпанац"	45.000.000	2023.	45.000.000		
Укупно раздео 8					1.095.600.000	600.000.000	573.000.000
Раздео 9 - Градска управа за комуналне послове							
0701	0002	Рехабилитација, редовно и остало одржавање саобраћајница	925.500.000	2023-2025	300.000.000	312.000.000	313.500.000
Укупно раздео 9			925.500.000		300.000.000	312.000.000	313.500.000
УКУПНО КАПИТАЛНИ ПРОЈЕКТИ					1.395.600.000	912.000.000	886.500.000

ГДЕ МОЖЕТЕ ПРОНАЋИ НАЦРТ БУЏЕТА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА?

На web страници града Крагујевца: www.kragujevac.rs/e-usluge/javne-rasprave